

Tämän syventävän kirjallisen työn tarkoitus on selvittää, millä mekanismeilla psykiatriset häiriöt voivat altistaa nuoria somaattisille sairauksille ja toisaalta miten somaattiset sairaudet lapsuudessa ja nuoruudessa voivat altistaa psyyken ongelmille. Nuorisopsykiatrisilla potilailla on usein kontakti myös somaattiseen terveydenhuoltoon. Nuoruus on oma kehitysvaiheensa, johon kuuluu suuria psyykkisiä ja fyysisiä muutoksia. Murrosvaihe altistaa mielenterveyden häiriöille. Suurin osa ihmisten elämän aikaisista mielenterveyden häiriöistä puhkeaa juuri nuoruusiässä. Myös somaattiset vaivat ovat nuorilla yleisiä. Jopa kolmannes nuorista kärsii viikoittain jostakin fyysisestä oireesta. Viidenneksellä suomalaisnuorista on jokin somaattinen pitkäaikaissairaus.

Kirjallisuuskatsauksen artikkelit valittiin Pubmed-tietokannasta sekä kotimaisista ammattilehdistä. Aiheesta on tehty kohtalaisen vähän tutkimuksia. Tulosten mukaan somatisaatio on yleinen syy nuorten fyysisten oireiden taustalla. Somatisaatiolla tarkoitetaan oireita, joille ei löydy selittävää fyysistä syytä. Tätä mielen ja ruumiin yhteyttä voidaan selittää muun muassa stressihormonien sekä immuunijärjestelmän toiminnan kautta. Nuoruusiässä somatisaatiolle altistavat erityisesti keskeneräinen tunteidensäätelyn kehitys sekä suuret fyysiset muutokset kehossa.

Psykiatriset sairaudet aiheuttavat somaattisia ongelmia muun muassa huonojen elintapojen kautta. Myös ympäristökijöiden kautta perityt toimintatapamallit sekä psykiatristen häiriöiden oireet hankaloittavat terveellisten elämäntapojen ylläpitoa. Psykiatrisista hoidoista voi seurata somaattisia haittavaikutuksia.

Somaattiset sairaudet lapsuudessa ja nuoruudessa voivat altistaa psykiatrisille sairauksille myöhemmässä elämässä. Somaattiseen pitkäaikaissairauteen sopeutuminen on nuorelle suuri haaste tavanomaisten kehitystehtävien lisäksi niin fyysiseltä, psyykkiseltä kuin sosiaaliselta kannalta. Somaattinen sairaus voi aiheuttaa kehittyviin aivoihin myös muutoksia, jotka altistavat esimerkiksi kognitiivisille ongelmille. Käyn katsauksessani läpi sairausluokittain yleisimpien lasten ja nuorten pitkäaikaissairauksien vaikutuksia nuorten psyykkiseen terveyteen. Lapsilla ja nuorilla esiintyy paljon myös sairauksia ja tiloja, jotka aiheuttavat mekanisminsa vuoksi sekä fyysisiä että psyykkisiä oireita. Myös näitä sairauksia tarkastelen katsauksessani.

Asiasanat: nuoriso, pitkäaikaissairaudet, mielenterveyshäiriöt, somatisaatio